

Kunstliefde/Boellaard

Kunstliefde

Kunstliefde opgericht in 1807 (de naam dateert uit 1814) was van aanvang aan een gezelschap van schilders en kunstliefhebbers. Men legde zich toe op het tekenen naar gekleed model er was **jaarlijks** een tentoonstelling van het werk van leden. Kunstliefde bood gratis tekenonderricht en er waren geregeld kunstbeschouwingen aan de hand van private kunstcollecties

Van belang voor de bloei van het genootschap was de directeur die de feitelijke leiding had bij de werkzaamheden van Kunstliefde (P.C. Wonder in 1807)

- 1807 gemeente subsidie 275 gulden t/m 1877
- 1847 lokalen in het gebouw Kunsten en Wetenschappen tegen betaling van 500 gulden, vóór die tijd werd gebruik gemaakt van kosteloze behuizing via de gemeente
- 1856 voor het eerst ledententoonstellingen
- 1858 splitsing in twee verenigingen
 - a. Vereniging ter Bevordering van Beeldende Kunst stelde zich ten doel om kunstwerken vervaardigd door leden aan te kopen en onderling te verloten. Dit heeft ruim 50 jaar bestaan en menig artiest werk afgekocht dat zich anders wellicht met de steriele bewondering van de tentoonstellingsbezoekers tevreden had moeten stellen.
 - b. De andere vereniging verschafte gelegenheid zich onderling over kunst en kunstzaken te onderhouden en probeerde een vriendschappelijke band te leggen tussen werkende kunstenaars en de overige, slechts kunstminnende leden.
- 1861 naast ledententoonstellingen ook tentoonstellingen van algemene aard
- 1873 Kunstliefde neemt een collectie van 56 schilderijen van de gemeente Utrecht onder haar hoede om die samen met de eigen collectie te tonen in het Museum Kunstliefde, waarvoor de gemeente een grote toonzaal en een hoekkamer, kosteloos, ter beschikking stelde in het pand van Kunsten en Wetenschappen.
- 1889 de verenigingen a. en b. smelten samen zodat alle leden vrije toegang krijgen tot vriendschappelijke bijeenkomsten.
- 1905 het pand aan de Oudegracht van mevr. Boellaard wordt in gebruik genomen: Museum Kunstliefde

Boellaard

In 1858 werd mejuffrouw M.C. Boellaard het honorair lidmaatschap aangeboden van Kunstliefde. Zij had veel voor Kunstliefde gedaan. Zij overleed 1872.

In haar testament van oktober 1871 legateerde ze aan Kunstliefde het huis aan de Oudegracht (thans nr 35) onder verplichting het te verhuren en de opbrengst aan huur te gebruiken voor de stichting van een fonds te noemen 'het Boellaardfonds'.

Doel van het fonds: aan schilders, of schilderessen, beeldhouwers of graveurs, die op 50jarige leeftijd niet meer in hun onderhoud konden voorzien, jaarlijks een toelage van 400 tot 600 gulden te verstrekken.

Indien zij zich niet zouden melden dan zou het fonds kunnen dienen om jonge artiesten kunstreizen te laten maken. Voor dat doel had mejuffrouw Boellaard een bedrag van 20.000 gulden bestemd en in een later testament van april 1872 nog eens 8000 gulden. De renteopbrengst van de bedragen zouden levenslang door derden genoten worden.

Het beheer van het Boellaardfonds werd door haar opgedragen aan het bestuur van Kunstliefde. Het bestuur van Kunstliefde had het recht te beoordelen wie en voor welk bedrag in aanmerking kwam. Zij vertrouwde erop dat het bestuur van Kunstliefde het fonds volgens plicht en geweten en uit liefde voor de kunst zou beheren zonder daarvoor een honorarium in rekening te brengen. Mocht Kunstliefde onverhoopt niet meer kunnen bestaan dan diende het hele fonds onder beheer van de gemeente Utrecht te komen. Sedertdien hebben diverse kunstenaars van het fonds geprofiteerd. Of daarbij steeds haar bedoelingen nauwkeurig zijn nagekomen valt te betwijfelen. In 1881 werd voor het eerst door de secretaris/penningmeester van Kunstliefde verantwoordingen afgelegd over het fonds. Het bestuur had bedragen van het fonds herhaaldelijk uitgegeven, hoewel in het belang van de kunst en van Kunstliefde, niet in overeenstemming met de voorwaarden die in het testament genoemd werden.

In 1905 nam Kunstliefde het pand aan de Oudegracht in gebruik als museum. Kunstliefde bouwde een enorme financiële schuld op aan het Boellaardfonds, door de hoge vergoeding die Kunstliefde jaarlijks aan het fonds moest betalen. Om de schuld te kunnen betalen en om wanverhoudingen tussen inkomsten en uitgaven weg te werken werd het schilderijenbezit verkocht aan de gemeente en het museum opgeheven. Uit de opbrengst van de schilderijen in 1918-1920 kon Kunstliefde zijn schulden aan het Boellaardfonds voldoen.

Na 1920 waren de financiën van Kunstliefde en het Boellaardfonds in handen van een eigenmachtig handelend secretaris en was Kunstliefde op weg naar de ondergang. Oproepen voor noodlijdende kunstenaars werden niet meer gedaan (in dagbladen) en er vonden achteraf nauwelijks controleerbare uitgaven plaats.

In 1928 werd een deel van het geld belegd door het pand Prinsenstraat 58/58bis aan te kopen en nog altijd bezat Kunstliefde het pand aan de Oudegracht. Het pand werd door het bestuur met instemming van de algemene ledenvergadering verkocht in juli 1939 voor 32.000 gulden. Met dit bedrag werd Janskerkhof 5 aangekocht in december. De huuropbrengst van Janskerkhof 5 kwam ten goede van het Boellaardfonds.

Om het Boellaardfonds te moderniseren werd in overeenstemming met de bedoeling van het testament in 1940 een stichting in het leven geroepen genaamd 'het Boellaardfonds' waarin ondergebracht, het afzonderlijk beheerde vermogen uit het legaat van 20.000 gulden, het perceel Prinsenstraat en Janskerkhof. Het doel van de stichting werd in algemene termen beschreven: "steun te verlenen aan en de belangen te bevorderen van" schilders, beeldhouwers, architecten en ambachtskunstenaars, als in het testament van mejuffrouw Boellaard bedoeld.

Het bestuur van de stichting moest bestaan uit de voorzitter, secretaris en penningmeester van Kunstliefde en twee door het bestuur van Kunstliefde aangewezen personen. De voorzitter van Kunstliefde was tevens voorzitter van stichting het Boellaard fonds.

In 1976 werd de naam na een statuten wijziging veranderd in Stichting "Het Boellaard Fonds"

Kunstliefde en gemeente Utrecht

In 1873 nam Kunstliefde een collectie van 56 schilderijen van de gemeente Utrecht onder haar hoede om die samen met de eigen collectie te tonen in het Museum Kunstliefde. De gemeente stelde een grote toonzaal en een hoekkamer, kosteloos, ter beschikking in het pand van Kunsten en Wetenschappen.

De afgestane stukken bleven eigendom van de gemeente, schenkingen aan het museum zouden ten goede komen aan Kunstliefde. Bij opheffing zouden alle kunstwerken in eigendom overgaan aan de gemeente.

In 1905 werd de overeenkomst met Kunstliefde opgezegd en Kunstliefde moest gedwongen op zoek naar andere ruimte en vond deze in het eigen pand van mejuffrouw Boellaard op de Oudegracht. Helaas floreerde het Museum Kunstliefde niet.

Financiële tekorten noodzaakten te denken of de tentoonstellingszalen niet beter te benutten waren. De gemeente wilde niet bijspringen en de gemeentelijke schilderijen gingen in 1911 terug (in het depot, elders was geen ruimte).

De financiën van Kunstliefde werden er niet beter op en om aan de verplichtingen aan het Boellaardfonds te kunnen voldoen werden 63 schilderijen door de gemeenteraad van Utrecht voor 36.000 gulden aangekocht. In 1921 werd het Centraal Museum geopend. Het Kunstliefde Museum was teniet gegaan, er bleef nog wat werk uit de 19^e eeuw over. In 1920 werd ook dat geveild.

Voor ruim 43.2000 gulden had Kunstliefde zijn Museum van de hand gedaan en haar financiën gesaneerd.